

Spis treści

Wstęp James C. Miller	11
Przedmowa	15
CZĘŚĆ I: WPŁYW SYSTEMÓW PODATKOWYCH NA DECYZJE FISKALNE	19
1. Wprowadzenie	20
1.1. Tradycyjne podejście do kwestii finansów publicznych	23
1.2. Szczególny cel	24
1.3. Analogie z dziedziny teorii ekonomii	24
1.4. Jednostkowa racjonalność w sytuacji wyboru fiskalnego	25
1.5. Zakres pracy	27
2. Popyt indywidualny na dobra publiczne	29
2.1. Dobra czysto publiczne	29
2.2. Dobra quasi-publiczne	36
3. Instytucje podatkowe a indywidualne decyzje fiskalne: podatki bezpośrednie	41
3.1. Wprowadzenie	41
3.2. Niezmienne obciążenie podatkowe	42
3.3. Opodatkowanie majątku	47
3.4. Opodatkowanie dochodu osobistego	50
3.4.1. Proporcjonalny podatek dochodowy	50
3.4.2. Progresywne opodatkowanie dochodów	60
3.5. Opodatkowanie wydatków	65
3.6. Wnioski	65
4. Systemy podatkowe a indywidualne decyzje fiskalne: podatki pośrednie	67
4.1. Opodatkowanie dochodu spółki	69
4.2. Opodatkowanie sprzedaży ogółem	74
4.3. Specjalny podatek akcyzowy	77
4.4. Podsumowanie i wnioski	79
5. Systemy zastane a zmiana: wpływ czasu na decyzje fiskalne	82
5.1. „Dobry podatek to stary podatek”	82
5.2. Elastyczność dochodowa a decyzje fiskalne	88

5.3. Wybór wielookresowy i kapitalizacja podatku	90
5.4. Wnioski	95
6. Finansowanie z funduszy celowych a finansowanie z funduszy ogólnych: analiza i wnioski	97
6.1. Wprowadzenie	97
6.2. Model indywidualnego wyboru fiskalnego	99
6.3. Analiza geometryczna	101
6.4. Skutki dla wyboru fiskalnego	109
6.5. Arytmetyczny dodatek do rozdziału 6	111
7. Pomost między podatkiem a wydatkami w fiskalnym procesie decyzyjnym	115
7.1. Wprowadzenie	115
7.2. Konieczny, rzeczywisty pomost	116
7.3. Środowisko, w którym jednostka podejmuje decyzje	118
7.4. Zmniejszanie luki	122
7.5. Czy rządy dostosowują dochody do potrzeb wydatkowych?	124
7.6. Wnioski	125
8. „Polityka fiskalna” a wybór fiskalny: konsekwencje niezbilansowanego budżetu	127
8.1. Wprowadzenie	127
8.2. Realne zadłużenie a niezbilansowany budżet	128
8.3. Zadłużenie rządowe	132
8.4. Kreacja pieniądza	134
8.5. Kreacja pieniądza a bezrobocie	135
8.6. Kreacja zadłużenia, kreacja pieniądza a niepewność	138
8.7. System „funkcjonalnego finansowania”	140
8.8. System zasad	142
8.9. Wnioski	143
9. Wybór indywidualny a niepodzielność dóbr publicznych	144
9.1. Wprowadzenie	144
9.2. Dyskusja o „wolnym strzelcu” w skrócie	145
9.3. Propozycje Wicksella	146
9.4. Ustanawianie zasad konstytucyjnych	149
9.5. Podejście konstytucyjne do systemów podatkowych	151
9.6. Interes indywidualny w warunkach wyboru kolektywnego	153
9.7. Wnioski	156
10. Iluzje fiskalne	158
10.1. Wprowadzenie	158
10.2. Włosi a analiza fiskalna	160
10.3. Porządek instytucjonalny według Puvianiego	163
10.3.1. Iluzje fiskalne przy nakładaniu podatków	164
10.3.2. Iluzje fiskalne w wydatkach publicznych	169
10.4. Ocena teorii Puvianiego i jej rozciągnięcie na warunki systemu demokratycznego	170
10.5. Iluzje fiskalne w systemach współczesnych	171
10.5.1. Potrącanie części dochodów na cele podatkowe	172

10.5.2. Progresja ratalnej struktury podatku dochodowego	174
10.5.3. Podatki na ubezpieczenie społeczne	175
10.5.4. Opodatkowanie dochodu spółki	176
10.5.5. Uśrednienie podatku od dochodów osobistych	176
10.5.6. Opodatkowanie zysków z kapitału	177
11. Proste modele decyzji kolektywnych	178
11.1. Wprowadzenie	178
11.2. Trzyosobowy model równościowy	179
11.3. Model trzyosobowy z nierównymi oszacowaniami zapotrzebowania na dobro publiczne	181
11.4. Model trzyosobowy z jednakową oceną zapotrzebowania, ale przy nierównym obciążeniu podatkowym	183
11.5. Model trzyosobowy z niejednakowymi ocenami i niejednakowymi dochodami, ale z jednakowymi wzorcami preferencji	186
11.6. Znaczenie modelu równych preferencji	192
11.7. Niewiedza, niepewność i złudzenie	194
11.8. Wnioski	195
11.9. Efektywność w sensie Pareto w warunkach modeli różnych preferencji. Dodatek do rozdziału 11	196
12. Od teorii do świata realnego	206
12.1. Wprowadzenie	206
12.2. Zachowania indywidualne w polityce	207
12.3. Ekonomia polityki	209
12.4. Czym jest indywidualne zachowanie w polityce?	209
12.5. Kto dokonuje wyboru w imieniu kolektywu?	211
12.6. Podstawy teorii demokratycznego wyboru fiskalnego	213
12.7. Konstruowanie hipotez	215
13. Wstępne wyniki niektórych badań	219
13.1. Wprowadzenie	219
13.2. Informacja i niewiedza: analogia rynkowa	219
13.3. Szacowanie zobowiązań podatkowych w warunkach federalnego podatku dochodowego	221
13.3.1. Badania Enricka	221
13.3.2. Szacowanie zobowiązania w warunkach potrąceń z dochodów: badania Wagstaffa	222
13.3.3. Badania Schmöldersa	224
13.3.4. Świadomość podatników o wysokich dochodach płacących stawki marginalne	225
13.4. Świadomość podatkowa w warunkach opodatkowania pośredniego	226
13.5. Ogólna świadomość podatkowa	227
13.6. Szacunki podatkowe a świadomość podatkowa	228
13.7. Szacowanie korzyści a świadomość	229
13.7.1. Wybór w sferze socjalnej: badania przeprowadzone przez Instytut Spraw Gospodarczych (<i>Institute of Economic Affairs</i>)	233
13.8. Znaczenie modelu „ekonomiczno-indywidualistycznego”	234

13.8.1. Badania z Michigan	236
13.8.2. Badania Wilsona—Banfielda	238
13.8.3. Badania Gillespiego	239
13.8.4. Badania Davisa	240
13.8.5. Wpływ instytucji fiskalnych	242
13.8.6. Fragmentacja wyborów: wyniki otrzymane przez Ośrodek Ba- dań	244
13.8.7. Badania Reida na temat ustawy o talonach dla weteranów	246
13.8.8. Wyniki Birdsalla	247
13.9. Instytucje polityczne a instytucje fiskalne	248
13.10. Kilka stanów	250
13.11. Wnioski	253

CZEŚĆ II: WYBÓR MIĘDZY INSTYTUCJAMI FISKALNYMI 255

14. Poziomy wyboru fiskalnego	256
14.1. Wprowadzenie	256
14.1.1. Indywidualne zachowania wyborcze w tradycyjnej teorii finan- sów publicznych — indywidualne reakcje rynkowe na narzuco- ne wzorce fiskalne	256
14.1.2. Indywidualne zachowanie wyborcze w danym systemie fiskal- nym — indywidualne odpowiedzi na wybór fiskalno-kolektyw- ny w warunkach narzuconych instytucji fiskalnych	257
14.1.3. Zachowania wyborcze jednostki w odniesieniu do instytucji fiskalnych	257
14.2. Wzajemna zależność wyboru	258
14.3. Koszt podejmowania decyzji	259
14.4. Instytucje jako reguły	261
14.5. Od prywatnego do „publicznego” interesu	263
14.6. Zagadnienie stosowalności	265
14.7 Czy oznacza to rehabilitację tradycyjnych, neoklasycznych finansów publicznych?	266
15. Progresja podatku dochodowego	270
15.1. Wprowadzenie	270
15.2. Wybory instytucjonalne w warunkach pewności	273
15.3. Przykład liczbowy	275
15.4. Od indywidualnego do grupowego wyboru	276
15.5. Przykład liczbowy	278
15.6 Wybór fiskalny w warunkach niepewności	280
15.7 Wybór instytucjonalny w świecie rzeczywistym	282
15.8. Ograniczenia	283
15.9. Implikacje	285
16. Specyficzny podatek akcyzowy	287
16.1. Wprowadzenie	287
16.2. Skrót wywodu odnoszącego się do jednego okresu	288
16.3. Wybór w czasie	290

16.4. Wymiana w czasie	293
16.5. Osłabienie założenia o pewności	298
16.6. Problemy agregacji	300
16.7. Implikacje	302
17. Instytucja długu publicznego	304
17.1. Wprowadzenie	304
17.2. Zobowiązania losowe	307
17.3. Osłabienie założenia o pewności	310
17.4. Dług publiczny a indywidualny horyzont planowania	311
17.5. Iluzja publicznego zadłużenia i jej przeciwieństwo	313
18. Polityka fiskalna z punktu widzenia wyboru konstytucyjnego	316
18.1. Wprowadzenie	316
18.2. Polityka fiskalna w zamkniętej gospodarce narodowej	318
18.3. Polityka fiskalna w całkowicie otwartej gospodarce: przypadek rządu lokalnego	320
18.4. Polityka fiskalna w oczach prywatnego obywatela	325
18.5. Polityka fiskalna rządu krajowego w przypadku gospodarki częściowo otwartej	326
18.5.1. Krajowa polityka fiskalna w warunkach stałych stóp wymiany i otwartego międzynarodowego ładu gospodarczego	327
18.5.2. Krajowa polityka fiskalna w warunkach płynnych stóp wymia- ny i otwartego międzynarodowego ładu ekonomicznego	328
18.6. Wnioski	330
19. Poza nihilizmem fiskalnym	331
19.1. Wprowadzenie	331
19.2. Teoria obciążenia podatkowego	333
19.3. Teoria dóbr publicznych	335
19.4. Wybory fiskalne w ramach stałych instytucji	339
19.5. Wybór między instytucjami fiskalnymi	344
19.6. Nowe podejście do kwestii sprawiedliwości fiskalnej	345
19.7. Funkcja redystrybucyjna	349
19.8. Kierunki reformy struktury fiskalnej	350
19.9. Postawa konstytucyjna	353
Indeks nazwisk	355
Indeks rzeczowy	357